

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Δ.Π.Μ.Σ.)
«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

**Διοικητικοί Μηχανισμοί Ελέγχου για την Προστασία του Περιβάλλοντος –
Η Περίπτωση των Βιομηχανικών Δραστηριοτήτων**

Παναγιώτα Κυριαζή, Πολιτικός Επιστήμονας

Επιτροπή Παρακολούθησης:

**Αν. Καθηγητής Δ. Καλιαμπάκος (επιβλέπων), Σχολή Μηχανικών Μεταλλείων –
Μεταλλουργών Ε.Μ.Π.**

Αν. Καθηγήτρια Δ. Διακουλάκη, Σχολή Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Επ. Καθηγητής Κ. Χατζημπίρος, Σχολή Πολιτικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη αποτελεί προσπάθεια προσέγγισης της εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής υπό το πρίσμα της Διοικητικής Επιστήμης και πιο συγκεκριμένα της κλάδου Ανάλυσης Δημόσιας Πολιτικής.

Οι αρμόδιοι δημόσιοι φορείς για την προστασία του περιβάλλοντος μελετώνται ως συστήματα / οργανώσεις και όλοι μαζί ως ένα σύστημα, μία οργάνωση που ως αρμοδιότητα έχει την διασφάλιση της περιβαλλοντικής προστασίας (έγκριση περιβαλλοντικών όρων, έλεγχοι - επιθεωρήσεις). Μελετώνται οι υφιστάμενοι διοικητικοί ελεγκτικοί μηχανισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος με έμφαση στις ελεγκτικές διαδικασίες των βιομηχανικών έργων και δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με την υφιστάμενη κατάσταση (ως προς τις δομές / τα συστήματα και το ανθρώπινο δυναμικό) της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Το ζήτημα της περιβαλλοντικής προστασίας αποτελεί δημόσιο πρόβλημα για τον κλάδο της Ανάλυσης Δημόσιας Πολιτικής

Αναμφισβήτητα ο βαθμός περιβαλλοντικής αξιολόγησης των διοικητικών πράξεων και του επιπέδου σχεδιασμού των δημόσιων περιβαλλοντικών πολιτικών έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια παρά το γεγονός ότι βρισκόμαστε σε όχι τόσο καλό σημείο σχετικά με άλλες αναπτυγμένες χώρες σε παγκόσμια κλίμακα. Αυτό μπορεί να συνέβη λόγω πολλών

παραγόντων, όπως του περιβαλλοντικού ρεύματος (που «ήρθε» από τη Δύση), των επιταγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω Οδηγιών, Στρατηγικών κ.ά.

Η ήδη προβληματική Ελληνική Δημόσια Διοίκηση, χαρακτηριζόμενη από πολλούς διοικητικούς επιστήμονες ως ο «Μεγάλος Ασθενής», δυσκολεύεται να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο θέμα με ορθολογικό τρόπο. Η δυσκαμψία και η στατικότητα της δημόσιας διοίκησης επηρεάζει και το δημόσιο πρόβλημα «προστασία του περιβάλλοντος».

Αυτό που παρατηρείται στο θέμα της περιβαλλοντικής προστασίας είναι η πολυδιάσπαση στο επίπεδο κεντρικού σχεδιασμού των περιβαλλοντικών πολιτικών και παρεμβάσεων και στη διαδικασία λήψης των αποφάσεων. Η πολυδιάσπαση και κατακερματισμός καθώς και αλληλεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων όσον αφορά την άσκηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, όπως είναι οι αδειοδοτήσεις και οι έλεγχοι σε διάφορα έργα και δραστηριότητες, και οι ασαφείς ρυθμίσεις, επιτείνουν τη διστακτικότητα και την κωλυσιεργία των δημοσίων υπηρεσιών.

Για την προστασία του Περιβάλλοντος βλέπουμε την εμπλοκή έξι Δημοσίων Υπηρεσιών – οργανώσεων – Συστημάτων του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., Περιφερειακών και Νομαρχιακών Υπηρεσιών/ Διευθύνσεων και επτά άλλων συναρμόδιων Υπηρεσιών / Διευθύνσεων άλλων Υπουργείων (σε κεντρικό επίπεδο). Ο υπερδιογκωμένος διοικητικά σχεδιασμός σε τομεακό και διατομεακό επίπεδο θεωρείται μία από τις αιτίες της προβληματικής εφαρμογής της εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

Χαρακτηριστικά, για τις βιομηχανικές δραστηριότητες, η αρμοδιότητα των ελέγχων για κάποιες κατηγορίες (μεγάλης και μεσαίας όχλησης) ανήκει στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΥΠΕΧΩΔΕ), ήτοι στο Τμήμα Βιομηχανιών της Διεύθυνσης Ε.Α.Ρ.Θ.. Για ορισμένες δραστηριότητες από την κατηγορία μικρής όχλησης, η αρμοδιότητα έχει μεταβιβαστεί στην Περιφέρεια και για τις υπόλοιπες δραστηριότητες της ΑΠ καθώς και την Β (χαμηλής όχλησης) Κατηγορία η αρμοδιότητα ανήκει στο Τμήμα Περιβάλλοντος της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, στην οποία λειτουργεί η μονάδα.

Όσο περισσότεροι είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς τόσο περιπλοκότερη και είναι η επικοινωνία μεταξύ των φορέων, και κατά συνέπεια, ο συντονισμός δυσχερέστερος.

Η παρούσα μελέτη στοχεύει να αναλύσει την υφιστάμενη κατάσταση στις διοικητικές διαδικασίες ελέγχων για την προστασία του περιβάλλοντος βάσει της μεταρρυθμιστικής πολιτικής για την Δημόσια Διοίκηση, την Νέα Δημόσια Διοίκηση (New Public Management). Στα πλαίσια αυτής της τάσης, προτείνεται ένα νέο οργανωτικό δίκτυο

διοικητικού ελεγκτικού μηχανισμού για την περιβαλλοντική προστασία βάσει του ορθολογικού μοντέλου του Simon. Εντός της προτεινόμενης οργανωτικής δομής προτείνονται οι εξής εσωτερικές αλλαγές – μεταρρυθμίσεις:

- Οργανωσιακή Μάθηση στις δημόσιες υπηρεσίες
- Απλοποίηση – Κωδικοποίηση Διοικητικών Διαδικασιών
- Αποτελεσματικότητα – Αποδοτικότητα ως στόχος των Δημοσίων Υπηρεσιών
- Συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων Δημοσίων Υπηρεσιών – Επικοινωνία.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε κατά τη συγγραφή της παρούσας εργασίας περιλαμβάνει τη μελέτη ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας, μελέτη νομοθετικών κειμένων και καταγεγραμμένων πρακτικών, εκθέσεων που καταρτίστηκαν από φορείς περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Πραγματοποιήθηκαν αναζητήσεις σε επίσημους δικτυακούς κόμβους φορέων που δραστηριοποιούνται στον δημόσιο τομέα και το περιβάλλον γενικότερα. Σημαντική υπήρξε η συμβολή της επικοινωνίας με υπεύθυνους της Ειδικής Υπηρεσίας Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και της περιβαλλοντικής οργάνωσης WWF (World Wide Fund for Nature) Ελλάς.